

waterschap
**Hollandse
Delta**

**Voorstel trede 3 Veiligheidsladder &
trede 4 Volwassenheidsniveau
AVG/BIO**

**Samen verder groeien op het gebied van
Veiligheid**

Inhoudsopgave

- › Gevraagde besluiten
- › Veiligheid binnen WSHD
- › Historie en ambitie
- › Lopende zaken
- › NEN Veiligheidsladder
- › AVG/BIO Volwassenheidsniveau
- › Benodigde middelen
- › Impact op formatie
- › Akkoord op gevraagde besluiten
- › Gevolgen bij geen akkoord

Gevraagde besluiten:

- De ambitie om trede 3 van de NEN Veiligheidsladder per 1 januari 2024 te behalen;
- De ambitie om trede 4 van het volwassenheidsniveau AVG/ BIO in 2024 te behalen;
- De daarbij horende middelen mee te nemen in de integrale afweging voor de programma begroting 2023.

Veiligheid binnen WSHD

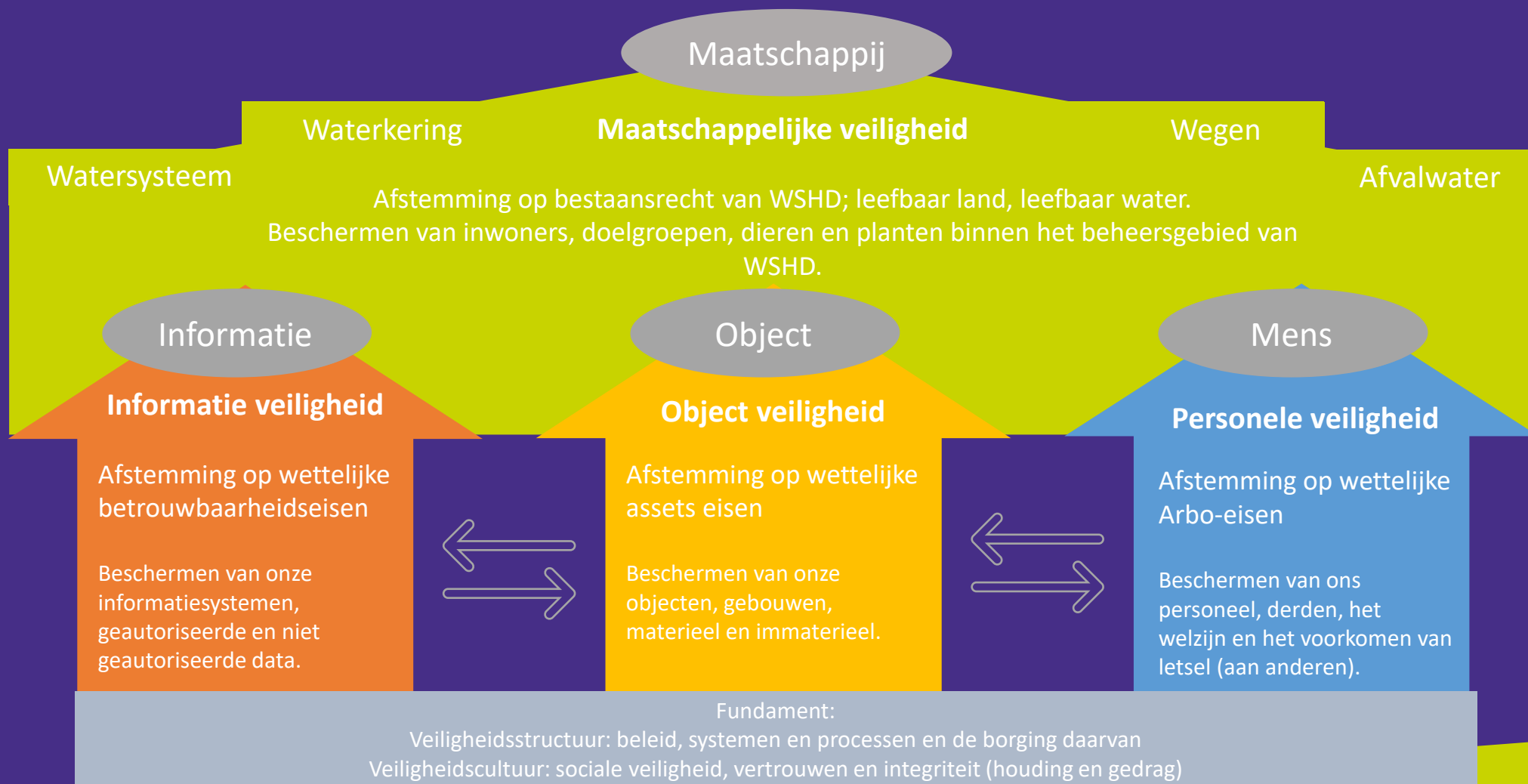
Veiligheidsvisie: WSHD is een organisatie waar mensen zich zowel fysiek als mentaal veilig voelen en veilig handelen.

Domein Veiligheid gaat over interne veiligheid op het secundaire proces t.b.v. mensen, objecten en informatie. Wanneer ons 'eigen huis' veilig is, verstevigt de veiligheid van het primaire proces welke bijdraagt aan de maatschappelijke veiligheid. Hiermee draagt het Domein Veiligheid indirect bij aan het bestaansrecht van WSHD; leefbaar land, leefbaar water.

Het huis van veiligheid staat op het fundament van;

1. De veiligheidscultuur = sociale veiligheid, houding en gedrag van onze medewerkers
2. De veiligheidsstructuur = beleid, systemen en processen t.b.v. veiligheid die in het lijnmanagement zijn geïmplementeerd

Het huis van Veiligheid: Domein Veiligheid draagt indirect bij aan de maatschappelijke veiligheid door te focussen op het secundaire proces

Historie & Ambitie: op weg naar een veiliger WSHD

2014

Besluit Waterschappen: Informatieveiligheid (BIO) Volwassenheidsniveau 4

Waterschappen (CBCF-niveau) besluiten Volwassenheidsniveau 4 in 2024.

2018

1. Bestuursakkoord Rijk Water addendum: niveau 4 informatie veiligheid (BIO)

2. Privacy (AVG) ook naar niveau 4

Bestuursakkoord Water addendum: niveau 4 verbreed tot ketenniveau

OGT besluit uit te gaan van volwassenheidsniveau 4 t.b.v. de Privacy (AVG).

2019

Bestuursbesluit: meer sporen aanpak op het gebied van Veiligheid binnen WSHD (babs 9228)

1. Verbeteren situatie SLD.
2. WSHD Breed: NEN Veiligheidsladder Trede 2 2021 – mogelijk trede 3 in 2023.
3. Project Fysieke Toegang.

2021

Huidige certificeringen:
1. Volwassenheidsniveau 3

2. NEN Veiligheidsladder niveau 2

NEN Veiligheidsladder: December officieel gecertificeerd op trede 2 als eerste waterschap van Nederland.

2022 en verder

Gevraagd bestuurlijk besluit:

- 1. Volwassenheidsniveau 4 AVG/BIO in 2024;**
- 2. NEN Veiligheidsladder niveau 3 per 01/01/2024 conform afspraak (babs 9228).**

Visie: WSHD is een organisatie waar mensen zich zowel fysiek als mentaal veilig voelen en veilig handelen.

Akkoord op gevraagde meetinstrumenten zijn slechts een middel, het doel is om een veilig WSHD te creëren.

Op het gebied van veiligheid zijn de afgelopen twee jaar veel verbeterinitiatieven gestart om de veiligheidsstructuur en cultuur te verbeteren. Hiermee voldoen we aan wet- en regelgeving. Een belangrijke greep uit deze verbeter initiatieven zijn hieronder vermeld.

Selectie van lopende zaken	Met als doel	Wetgeving /norm
ARBO-WET en Regelgeving (t.b.v. mens- en objectveiligheid)		
Veiligheidsopleidingen	Voldoende voorlichting en onderricht; medewerkers voorlichten over de risico's die aan het werk zijn verbonden en de te nemen maatregelen.	ARBO-WET 2.8
Veiligheidssignalering op locaties	Voorlichting en onderricht middels signalering over de risico's en de te nemen maatregelen. Loopt tot 2024.	ARBO-WET 8
BHV organisatie professionaliseren	Maatregelen implementeren op het gebied van bedrijfshulpvoering.	ARBO-WET 2.3 & 3.15
Gevaarlijke Stoffen	Beheer en vervoer van Gevaarlijke stoffen veilig te stellen.	ARBO- WET 4
Fysieke toegangsbeveiliging	Veilig werken met installaties conform NEN 3140.	NEN 3140
ATEX Veiligheid	Maatregelen reeds geïmplementeerd i.h.k.v. explosieveiligheid.	ARBO WET 3.5
V&G plannen in bouw(projecten)	Veiligheid en gezondheid borgen in (ver)bouwings(projecten).	ARBO WET 2.28
AVG/BIO Regelgeving (t.b.v. informatieveiligheid)		
AVG/BIO normenkader	Voldoen aan het gestelde ambitieniveau t.b.v. een veilige informatie en privacy standaard.	AVG/BIO normenkaders
Eisen cybersecurity	Voldoen aan gestelde eisen vanuit de implementatierichtlijn voor cybersecurity (CSIR3.0).	CSIR 3.0
Veiligheidsbewustzijn (t.b.v. de veiligheidscultuur in de organisatie)		
NEN Veiligheidsladder	Houding en gedrag t.b.v. Veiligheid meten. (Voor genomen en te nemen acties zie slide 9).	Veiligheidsladder
Campagne veiligheidsbewustzijn	Houding en gedrag t.b.v. Veiligheid stimuleren en medewerkers meenemen in de verandering.	n.v.t.
Week van de Veiligheid	Oktober 2021 het thema veiligheid organisatie breed extra onder de aandacht gebracht.	n.v.t.

NEN Veiligheidsladder introductie

De NEN Veiligheidsladder is een cultuurmeting, in totaal zijn er 5 verschillende niveaus te behalen (aangeduid in treden). Hier een overzicht van deze treden en welk bijbehorend gedrag zich daarbij kenmerkt.

De trede waar het bedrijf zich op bevindt, wordt bepaald door de bedrijfscultuur te bekijken vanuit 6 invalshoeken of bedrijfsaspecten; Beleid en strategie, Organisatie en opdrachtneemers, Werkplek en procedures, Afwijkingen en communicatie, Audits en statistieken.

Genomen acties t.b.v. stijging NEN Veiligheidsladder in 2021

Bedrijfsaspect	Conclusie D&F meting (april 2021)	Genomen acties	Conclusie EBN audit (december 2021)
1. Leiderschap en betrokkenheid	Reactief (Trede 2) <ul style="list-style-type: none"> - Sturing door negatieve feedback en correctie - Eilandcultuur (wij/zij) - Onvoldoende van elkaar geleerd 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Planning MT/DR mee op veiligheidsrondgangen ➤ Veiligheidsonderwerpen beleggen bij afdelingen 	Reactief (nog 7% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none"> - Beloningsstelsel afhankelijk van leidinggevende - Meldstelsel ingesteld alleen nog niet door iedereen toegepast - Directie en afdelingshoofden nog onvoldoende zichtbaar - Safety walk staat in kinderschoenen
2. Beleid en strategie	Reactief (Trede 2) <ul style="list-style-type: none"> - Mist overkoepelend beleid - Implementatie bewustzijn acties Veiligheid moet nog op gang komen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veiligheidsportaal inrichten, inclusief verschillende beleidsstukken, procedures, protocollen ➤ Communicatiecampagne ➤ Veiligheidsambassadeurs inzetten (kwartaalmeetings om betrokkenheid te behouden) ➤ Extra aandacht voor doelstellingen 	Berekenend (Trede 3) <ul style="list-style-type: none"> - Regels opgesteld en tot uiting in folders en posters (communicatiecampagne) - Bewustzijn t.a.v. Veiligheid groeiende (ambassadeurs) - Veiligheid meegenomen in jaarplannen
3. Organisatie en opdrachtnemer	Reactief (Trede 2) <ul style="list-style-type: none"> - Eilandcultuur - Oderaannemers worden niet geïnstrueerd m.b.t. veiligheid (voorschriften, regels, procedures) - Aanspreken oderaannemers lastig ervaren 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Huisregels ➤ Ontwikkeling V&G proces 	Reactief (nog 7% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none"> - Aannemer wordt gecontroleerd op geldig VCA-procescertificaat en harde veiligheidseisen - Huisregels opgesteld voor werken op locatie - Aannemers dienen voor Trede 3 op minimaal Trede 3 te zijn gecertificeerd
4. Werkplek en procedures	Reactief (Trede 2) <ul style="list-style-type: none"> - Laag veiligheidsbewustzijn - LMRA wordt niet eenduidige organisatie breed toegepast - Veiligheidsambassadeurs nog in kinderschoenen - Onvoldoende aandacht nieuwe medewerkers 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Huisregels voor heel WSHD ➤ Veiligheidsportaal met protocollen voor Veilig werken 	Reactief (nog 3% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none"> - Algemene huisregels en huisregels voor kantoor en zuiveringslocaties - Procedures op intranet (onduidelijk waar te vinden) - Onboarding app voor huisregels, V&G risico's en PBM's - Enkele externe audits uitgevoerd vanuit DV
5. Afwijkingen en communicatie	Reactief (Trede 2) <ul style="list-style-type: none"> - Rode knop is bekend, toepassing is laag (geen noodzaak ervaren) - Angst om elkaar aan te spreken - Veiligheid staat niet altijd op agenda 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Communicatiecampagne Het Stormt ➤ Veiligheidsambassadeurs inzetten, safety walks, week van de Veiligheid ➤ Veiligheid op de agenda, KAM, gesprekstafels over veiligheid ➤ Eerste stappen met structureler inrichten van het proces rondom melden en mensen hierin meekrijgen/stimuleren etc. 	Berekenend (Trede 3) <ul style="list-style-type: none"> - Rode knop meldingen worden onderzocht door DV. Niet alle (bijna) meldingen worden echter gemeld - Meldingen worden onderzocht en afgerond aan de hand van procedures - Directie en MT nemen maatregelen om herhaling van incidenten te voorkomen - V&G staat binnen alle afdelingen in meer of mindere mate op de agenda - Communicatiecampagne voor Veiligheidsbewustzijn - Aanspreken wordt door hele organisatie steeds meer als gewoon beschouwd
6. Audits en statistieken	Reactief (Trede 2) <ul style="list-style-type: none"> - Werknemers weten niet of er audits of statistieken worden bijgehouden als het gaat om Veiligheid 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Veiligheidszaken worden landelijk besproken ➤ V&G prestaties worden in verschillende overlegvormen besproken 	Reactief (nog 17% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none"> - V&G gedragsaudits staat in kinderschoenen - V&G prestaties worden in verschillende overlegvormen besproken, echte trends (rode knop) nog niet - Veiligheidszaken worden landelijk besproken, maar er wordt nog onvoldoende van elkaar geleerd

Samenvatting NEN Audit: trede 2 behaald, kleine stappen richting trede 3

De NEN Veiligheidsladder is een cultuurmeting die houding en gedrag auditeert op 6 bedrijfsaspecten. In december 2021 is WSHD gecertificeerd op trede 2 (zie afbeelding). Als WSHD richting een proactieve houding wil gaan (trede 3) en trede 2 wil consolideren is een verdere groei/versteving nodig.

- > **Behaald in 2021: NEN trede 2 – reactief, met 4% gehaald**
 - > Trede 2 staat voor: verandergedrag is vaak ad hoc, op het moment dat het fout gaat, en van korte duur. Deze uitkomsten (h)erkennen we in de veiligheidscultuur van WSHD.
- > **Wens in 2024: NEN trede 3 – berekenend**
 - > Trede 3 staat voor: medewerkers durven zich kwetsbaar op te stellen, staan open staan om te leren van fouten en nemen eigen verantwoordelijkheid nemen. Wel gebeurt dit vaak nog uit eigen belang.
- > **Aandachtspunt:** Er is zowel aandacht nodig om trede 2 verder te consolideren (met 4% net gehaald) als om verder te groeien richting trede 3.

In onderstaande tabel zijn de 6 bedrijfsaspecten opgenomen en onze scores hierop voor zowel trede 2 – reactief (behaald) en trede 3 (berekenend) wens.

Score per bedrijfsaspect					Totaal score per niveau			
<i>Eis bedrijfsaspecten (trede 2 en 3: 70%)</i>					<i>Eis per trede totaal: Trede 2: 75% Trede 3: 80%</i>			
1. Leiderschap en betrokkenheid					Trede 2			
Trede	Min. eis	Max	Score	Perc.	Min. eis	Max	Totaal	Perc.
2	560	800	602	75%	2135,5	2850	2259	79%
3	1750	2450	1536	63%				
2. Beleid en strategie					Trede 3			
Trede	Min. eis	Max	Score	Perc.	Min. eis	Max	Totaal	Perc.
2	140	200	180	90%	6280	7850	5277	67%
3	420	600	460	77%				
3. Organisatie en opdrachtnemers					Trede behaald?			
Trede	Min. eis	Max	Score	Perc.	Trede	Trede behaald?		
2	385	550	430	78%	2	Ja		
3	1050	1500	948	63%	3	Nee		
4. Werkplek en procedures								
Trede	Min. eis	Max	Score	Perc.				
2	280	400	282	71%				
3	910	1300	876	67%				
5. Afwijkingen en communicatie								
Trede	Min. eis	Max	Score	Perc.				
2	525	750	660	88%				
3	1155	1650	1270	77%				
6. Audits en statistieken								
Trede	Min. eis	Max	Score	Perc.				
2	105	150	105	70%				
3	245	350	187	53%				

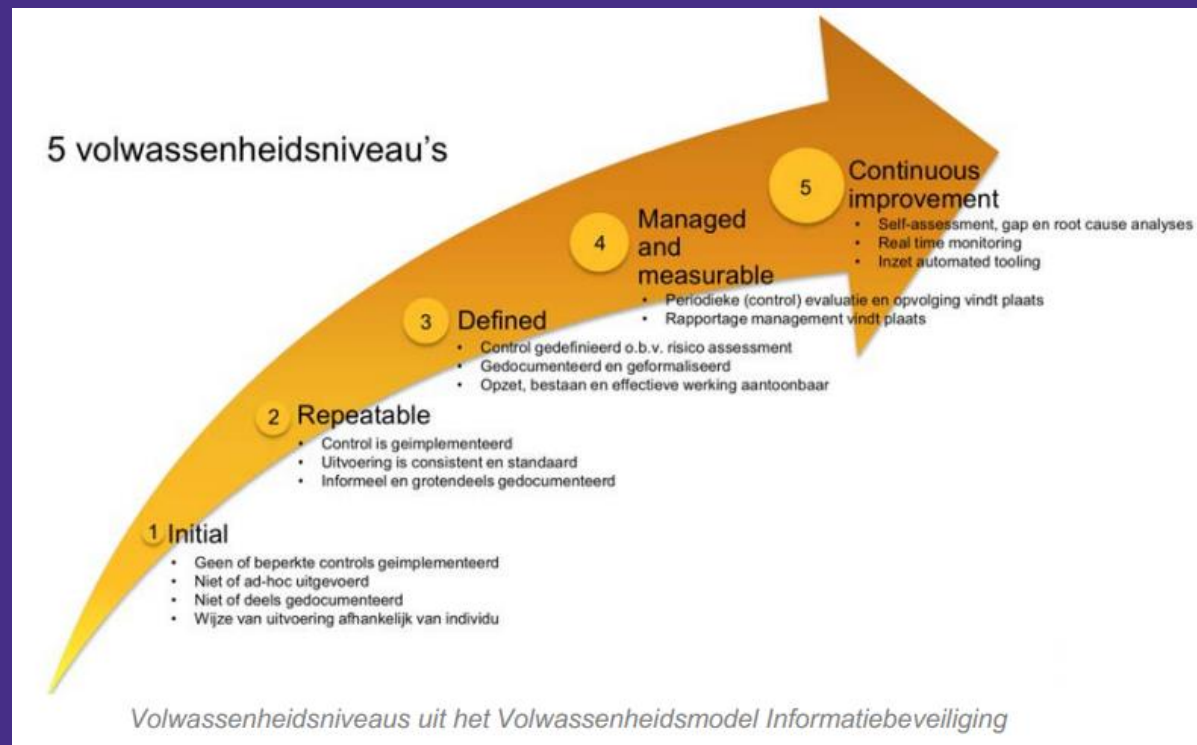
Te nemen acties t.b.v. versteving en groei NEN trede 2 en 3 in 2022 en 2023

In onderstaande tabel zijn nogmaals de conclusies van de audit in december opgenomen en gekoppeld aan de te nemen acties voor 2022/2023 per bedrijfsaspect.

Bedrijfsaspect	Conclusie EBN audit (december 2021)	Te nemen acties
1. Leiderschap en betrokkenheid	Reactief (nog 7% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none">- Beloningssysteem afhankelijk van leidinggevende- Meldsysteem ingesteld alleen nog niet door iedereen toegepast- Directie en afdelingshoofden nog onvoldoende zichtbaar- Safety walk staat in kinderschoenen	<ul style="list-style-type: none">➤ Meldingen doen verder stimuleren➤ Beloningssysteem instellen➤ Rol van Directie en Afdelingshoofden in veiligheid verder versterken➤ Proces Safety walks verder ontwikkelen
2. Beleid en strategie	Berekenend (Trede 3) <ul style="list-style-type: none">- Regels opgesteld en tot uiting in folders en posters (communicatiecampagne)- Bewustzijn t.a.v. Veiligheid groeiende (ambassadeurs)- Veiligheid meegenomen in jaarplannen	<ul style="list-style-type: none">➤ Bewustzijn vasthouden en verder laten groeien➤ Rol ambassadeurs anders inrichten, teamleiders betrekken bij ambassadeurgroep➤ Veiligheid in budgetten van afdelingen terug laten komen
3. Organisatie en opdrachtnemer	Reactief (nog 7% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none">- Aannemer wordt gecontroleerd op geldig VCA-procescertificaat en harde veiligheidseisen- Huisregels opgesteld voor werken op locatie- Aannemers dienen voor Trede 3 op minimaal Trede 3 te zijn gecertificeerd	<ul style="list-style-type: none">➤ Professionaliseren van de wijze waarop we met aannemers zaken doen m.b.t. veiligheid; accurate V&G plannen laten opstellen en toezien op veiligheid tijdens uitvoering➤ Meer leren van de aannemer➤ Veiligheidseisen opnemen in contracten
4. Werkplek en procedures	Reactief (nog 3% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none">- Algemene huisregels en huisregels voor kantoor en zuiveringslocaties- Procedures op intranet (onduidelijk waar te vinden)- Onboarding app voor huisregels, V&G risico's en PBM's- Externe audit al uitgevoerd vanuit DV, intern nog niet	<ul style="list-style-type: none">➤ Informatievoorziening t.b.v. veiligheid moet sterk verbeteren. Er is behoefte aan heldere communicatie over veiligheid (e.g. toolboxes, evenementen, week van de veiligheid etc.) los van intranet➤ Nieuwe medewerkers moeten op de hoogte gesteld worden over veiligheid bij intrede➤ Interne audits dienen verder uitgevoerd te worden
5. Afwijkingen en communicatie	Berekenend (Trede 3) <ul style="list-style-type: none">- Rode knop meldingen worden onderzocht door DV. Niet alle (bijna) meldingen worden echter gemeld nog- Meldingen worden onderzocht en afgerond aan de hand van procedures- Directie en MT nemen maatregelen om herhaling van incidenten te voorkomen- V&G staat binnen alle afdelingen in meer of mindere mate op de agenda- Communicatiecampagne voor Veiligheidsbewustzijn- Aanspreken wordt door hele organisatie steeds meer als gewoon beschouwd	<ul style="list-style-type: none">➤ Meldingen doen verder stimuleren. Meer tekst en uitleg over het waarom en het hoe is nodig➤ Veiligheid moet top-of-mind worden; invulling geven op de agenda, bewustzijn verder laten groeien➤ Relevante meldingen moeten worden besproken in teams om het lerend vermogen en het bewustzijn verder te stimuleren➤ Aansprekkultuur groeit, maar heeft verdere aandacht
6. Audits en statistieken	Reactief (nog 17% tot Trede 3) <ul style="list-style-type: none">- V&G gedragsaudits staat in kinderschoenen- V&G prestaties worden in verschillende overlegvormen besproken, echte trends (rode knop) nog niet- Veiligheidszaken worden landelijk besproken, maar er wordt nog onvoldoende van elkaar geleerd	<ul style="list-style-type: none">➤ Gedragsaudits ontwikkelen➤ Trends dienen onderzocht en geregistreerd te worden➤ Een omgeving creëren waarin er nog meer van elkaar geleerd worden (zowel in- als extern)

AVG-BIO introductie

Het volwassenheidsmodel informatieveiligheid geeft op conceptueel niveau inzicht in welke informatieveiligheid- en cybermaatregelen redelijkerwijs verwacht mogen worden. Het geeft de organisatie houvast in het bepalen welke vervolgstappen moeten worden gezet om naar een hoger niveau te komen en daarmee de digitale transformatie van de organisatie te realiseren. De trede waar het bedrijf zich op bevindt, wordt bepaald door te kijken vanuit 14 invalshoeken of bedrijfsaspecten vanuit Algemene Verordening Gegevensbescherming, Baseline Informatiebeveiliging Overheid en Cybersecurity Richtlijn Waterschappen.

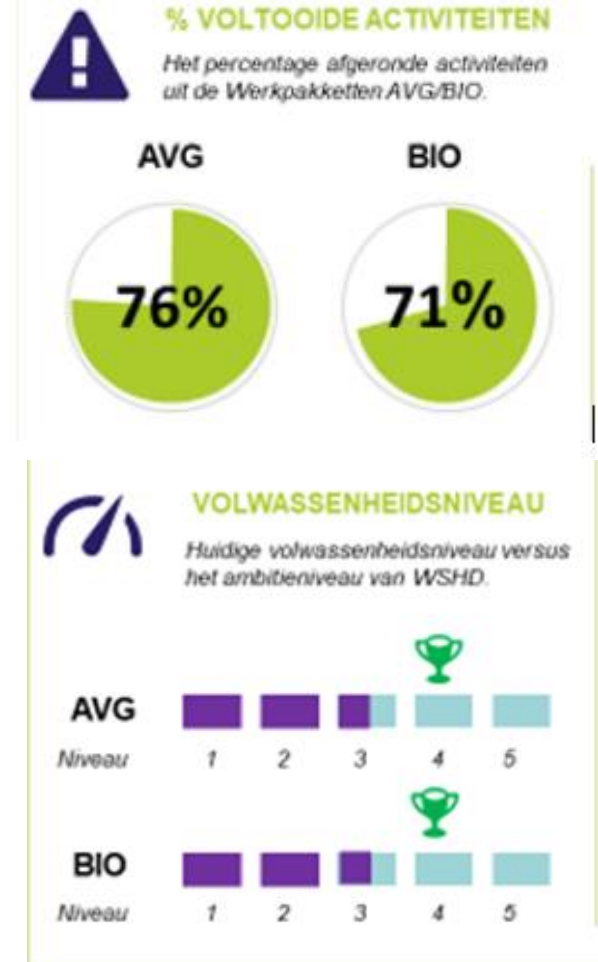

Uitgevoerde acties AVG/BIO

- Inrichting AVG/BIO governance organisatie en bijbehorend kader stellend beleid.
- Sinds 2019 gewerkt aan de uitvoering van de werkpakketten conform normenkaders AVG en BIO.
- Huidige status is dat hiervan AVG 76% en BIO 71% voltooid is.
- Procedures en werkinstructies opgesteld en laten vaststellen.

* toelichting 71% voltooide activiteiten (implementeren van maatregelen) is op niveau 3 volwassenheid. Voor het behalen van niveau 4 zijn 85-90% van de maatregelen geïmplementeerd.

VW	% implementatie maatregelen				
1	20%				
2		50%			
3			70%		
4				90%	
5					100%

Consolideren van volwassenheidsniveau 3 AVG/BIO

Om het huidige volwassenheidsniveau te handhaven en om uiteindelijk te voldoen aan **volwassenheidsniveau 3** dient aan de onderstaande voorwaarden te worden voldaan:

- Het borgen van het bereikte implementatieniveau van maatregelen.
- Het Bestuur is betrokken bij de handhaving van het beleid en de uitvoering, waarbij gerapporteerd wordt. Dit moet vervolgens wel nog ondersteund worden door controlemiddelen en informatie. Dit leidt tot een lerend proces op zowel afdelingsniveau als op organisatieniveau.
- Het beleid en de procedures in de afdelingen dient in lijn te worden gebracht met het beleid op organisatieniveau daar waar dat nog niet gebeurt is.
- Er is organisatie breed een actueel en compleet beeld van de AVG/BIO risico's. De risico's worden formeel vastgesteld.
- Risicomanagement is een formeel vastgesteld cyclisch proces: - Het proces moet organisatie breed toegepast worden. - De plannen met de te nemen maatregelen dienen formeel vastgesteld te worden.
- Permanente educatie gericht op AVG/BIO.
- De basisvereisten betreffende AVG/BIO worden toegepast.

De weg naar volwassenheidsniveau 4 AVG en BIO

Wat moet er hoog over nog gebeuren om met AVG/BIO te acteren op **volwassenheidsniveau 4**

- Het management van de organisatie heeft op ieder gewenst moment inzicht in de actuele stand van zaken betreffende AVG/BIO. Dit maakt transparantie naar buiten toe mogelijk en de prestatie van de organisatie zichtbaar en meetbaar.
- De kwaliteit (zoals actualiteit en bruikbaarheid) van het beleid en het beleidsproces is meetbaar en inzichtelijk op ieder niveau.
- De rapportage is gestandaardiseerd, waardoor data gemakkelijk geïntegreerd kan worden in andere rapportages.
- Er moet een compleet en actueel beeld van het effect van de AVG/BIO risico's op de organisatie zijn.
- AVG/BIO maakt integraal onderdeel uit van de plan- en control cyclus.
- Kwaliteitsmanagement maakt integraal onderdeel uit van de management- en architectuurprocessen om AVG/BIO effectief en efficiënt te borgen.
- De effectiviteit van AVG/BIO is middels prestatie-indicatoren bewaakt en gebruikt om te sturen op uitvoerings-/afdelingsniveau.
- Leidinggevenden hebben een voorbeeldfunctie op AVG/BIO.

Nog niet begrote middelen incl. BTW t.b.v. versteviging en groei NEN trede 2 en 3 & AVG BIO niveau 4

Om de beschreven acties te verwezenlijken, hebben we onderstaande middelen nodig. Per middel is er aangegeven aan welke NEN Veiligheidscriteria bijdraagt of aan het AVG BIO Volwassenheidsniveau en een kosten indicatie. Dit betreft enkel de kosten welke nog niet zijn opgenomen op de begroting van 2023 en verder.

Middelen	Dragen bij aan onderstaande NEN criteria om T2 te behouden en T3 te behalen	Afd.	Niet begrote € 2023
Veiligheidsmanagement-systeem	NEN Veiligheidsladder Bedrijfsaspect 6. Audit en Rapportages (laagste score; 17% tot trede 3) Een veiligheidsmanagementsysteem (VMS) t.b.v. vastleggen van verbeteringen en beleid, evaluaties en aanpassingen en basis om risico's tijdig te signaleren. Daarnaast vormt dit de basis voor rapportage en audits.	PO	Zie bijlage 2 Vertrouwelijk overzicht financiën
Spelender wijs leren e.g. serious gaming / escape room/ Week van de veiligheid	NEN Veiligheidsladder Bedrijfsaspect 4 werkplek en procedures (nog 3% tot trede 3) Voorlichting en onderricht; werknemers worden meegenomen in het veiligheid denken binnen WSHD. Hiermee zijn medewerkers zich bewust van de visie op veiligheid en het gewenste gedrag wordt uitgelegd.	PO	Zie bijlage 2 Vertrouwelijk overzicht financiën
Toolboxen	NEN Veiligheidsladder Bedrijfsaspect 4 werkplek en procedures (nog 3% tot trede 3) Voorlichting en onderricht; huidige medewerkers zijn op de hoogte van hoe zij hun werk veilig kunnen verrichten (arbo-wet artikel 8). Om hier aan te voldoen moeten er kwalitatieve toolboxen worden ontwikkeld die toegankelijk zijn voor de gehele organisatie.	PO	Zie bijlage 2 Vertrouwelijk overzicht financiën
Communicatiecampagne	NEN Veiligheidsladder Bedrijfsaspect 5 Afwijking en Communicatie (trede 3 reeds behaald) Communicatie blijft een aandachtspunt; uit de audit blijkt dat medewerkers onvoldoende worden meegenomen in de verandering en het waarom van Veiligheid. Huidige contract met het bureau Het Stormt loopt tot 2022. Om de aandacht op veiligheid niet te laten verslappen en op trede 3 te certificeren in 2023 is de wens om deze samenwerking voort te zetten. Tevens benodigd voor de doelstellingen rondom Trede 3/4 Volwassenheidsniveau AVG/BIO	PO	Zie bijlage 2 Vertrouwelijk overzicht financiën
Personeel 1. KAM Adviseur 2. SSO 3. Security projectmanager (tijdelijk/inhuur)	1. 1fte vaste formatie nodig om de maatregelen uit te voeren en op peil te houden: zie formatie op dia 17. Uitgaande van max schaal 11 voor de KAM Adviseur. (Bedrag is gebaseerd op formatie; zou hoger uitvallen bij inhuur) 2. 1fte vaste formatie nodig om de maatregelen uit te voeren en op peil te houden: zie formatie slide op dia 17. Uitgaande van max schaal 11 voor de SSO. (Bedrag is gebaseerd op formatie; zou hoger uitvallen bij inhuur) 3. Extra projectmanager nodig om de maatregelen uit te voeren en op peil te houden: zie formatie slide op dia 17 (betreft tijdelijke aanstelling vanuit de organisatie of extern).	1. PO 2. n.t.b. 3. I.A.	Zie bijlage 2 Vertrouwelijk overzicht financiën

Met betrekking tot de kosten en formatie geldt dat in het geval er niet voor wordt gekozen om naar NEN Veiligheidsladder Trede 3 te gaan of AVG BIO niveau 4, er nog steeds een groot deel van de kosten gemoeid gaan voor het consolideren van niveau 2 (veiligheidsladder) en niveau 3 (AVG BIO) en het verstevigen van de veiligheidscultuur en structuur. Bij geen akkoord op niveau 3 (veiligheidsladder) of niveau 4 (AVG BIO) zal hiervoor een aangepast voorstel gemaakt moeten worden.

Impact op formatie: 1fte KAM Adviseur, 1fte Safety & Security Officer (SSO) en Security projectmanager

Om zowel de veiligheidscultuur als de structuur verder in te bedden in de organisatie en zo door te groeien op de NEN Veiligheidsladder en het volwassenheidsniveau AVG/BIO, zijn er drie nieuwe aanstellingen nodig.

1fte KAM Adviseur

- Op dit moment is er slechts 1 KAM adviseur in dienst van WSHD. Om verder door te groeien, en om het veiligheidsniveau te behouden, pleit Domein Veiligheid voor een extra KAM Adviseur. Welke ondersteunt bij de implementatie van zowel cultuur als structuur door:
 - Het actualiseren van beleid en daarmee compliant te zijn aan de ARBO-wet.
 - Het adviseren/ ondersteunen van de lijn bij de implementatie van de veiligheidsonderwerpen.
 - Het bijhouden, analyseren en implementeren van verbeter initiatieven a.d.h.v. veiligheidsmeldingen.
 - Het implementeren van een Veiligheidsmanagementsysteem, waarin veiligheid wordt geborgd.

1fte Safety en Security Officer (nieuwe functie)

- Op dit moment is beveiliging (security) niet tot nauwelijks geborgd binnen WSHD. Hiervoor zou een nieuwe functie/rol opgezet moeten worden welke als hoofdzaak heeft om het beveiligingsbeleid op te stellen en te implementeren. Wanneer dit staat is het noodzakelijk om hierop te blijven coördineren en monitoren.
- Een bijdrage leveren aan het succesvol implementeren van het Fysieke toegangsproject en het verbeteren van gebouwbeheer.

Security projectmanager (tijdelijk of inhuur)

- Op dit moment is er onvoldoende projectmanagement capaciteit om complexe security maatregelen te implementeren. Voor de continuïteit van de implementatie van AVG/BIO op het vlak van IAM en data- objectclassificatie.
- Een bijdrage leveren aan het succesvol implementeren van de CSIR.

Gevolgen bij geen akkoord

- › Stagnatie of zelfs degradatie van het veiligheidsniveau, zowel op de veiligheidsstructuur en veiligheidscultuur.
 - › **Veiligheidsstructuur:** veiligheid wordt onvoldoende geborgd bij het gebrek aan processen en de ondersteunende systemen.
 - › **Veiligheidscultuur:** gedrag blijft reactief (trede 2). Verandergedrag is vaak ad hoc, op het moment dat het fout gaat, en van korte duur. Trede 2 op de NEN Veiligheidsladder is dus nog niet het wenselijke doel. Daarnaast is consolidatie nodig gezien de behaalde score op Trede van de NEN Veiligheidsladder kwetsbaar is (gehaald met 4%).
- › Bij stagnatie/degradatie gaat het momentum verloren na twee jaar intensieve investering in tijd, middelen en mensen.
- › Wat uiteindelijk kan leiden tot een wankel fundament waardoor de maatschappelijke veiligheid niet optimaal bekrachtigd wordt.

* Met betrekking tot de kosten en formatie geldt dat in het geval er niet voor wordt gekozen om naar NEN Veiligheidsladder Trede 3 te gaan of AVG BIO niveau 4, er nog steeds een groot deel van de kosten gemoed gaan voor het consolideren van niveau 2 (veiligheidsladder) en niveau 3 (AVG BIO) en het verstevigen van de veiligheidscultuur en structuur. Bij geen akkoord op niveau 3 (veiligheidsladder) of niveau 4 (AVG BIO) zal hiervoor een aangepast voorstel gemaakt moeten worden.

Akkoord gevraagd

- De ambitie om trede 3 van de NEN Veiligheidsladder per 1 januari 2024 te behalen;
- De ambitie om trede 4 van het volwassenheidsniveau AVG/BIO in 2024 te behalen;
- De daarbij horende middelen mee te nemen in de integrale afweging voor de programma begroting 2023.

Veiligheid als organisatievraagstuk

Naast de ontwikkelingen rondom de Veiligheidsladder en het AVG BIO Volwassenheidsniveau, wordt veiligheid verder geïntegreerd in de lijn. Daarmee is veiligheid ook een organisatie ontwikkelingsvraagstuk die ervoor zorgt dat de structuur verder verstevigt.

Wat is hiervoor al gedaan

- 60 veiligheidsonderwerpen zijn vastgesteld;
- Hiervan zijn er 10 geprioriteerd (zie afbeelding);
- Er zijn eigenaren (afdelingshoofden) aan de onderwerpen gekoppeld.

Wat moet er nog gebeuren:

- Eigenaren in overleg met Domein Veiligheid geven invulling aan de veiligheidsonderwerpen;

Waar mogelijk worden de consequenties (middelen) al meegenomen in de begroting 2023 en verder, alsmede in de kadernota . Als de impact nog niet bekend is, dan volgt dit later.

